

27.04.12

P. DUKA DUKOWSKA W 04/12/12

POLSKI ZWIĄZEK BIBLIOTEK ASSOCIATION OF POLISH LIBRARIES

P. dyr. D. Skonek
PZB 12/2012
27.04.12
Majewy

P. P. Damski
02.05.2012
Majewy

Pauli Stry. Z. Jermoluk
26.04
20134/12

MINISTERSTWO KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

wpl. dn. 23. 04. 2012

L.dz. 20134/12

Przesyłam stanowisko Polskiego Związku Bibliotek w sprawie konsultacji dotyczącej projektu dyrektywy w sprawie niektórych dozwolonych możliwości wykorzystywania utworów osieroconych.

1. Czy akceptują Państwo wskazany wyżej zakres przedmiotowy i podmiotowy dyrektywy, w tym propozycję objęcia dyrektywą utworów nieopublikowanych? Czy powinien on zostać zmieniony zgodnie z propozycjami Parlamentu Europejskiego?

SEI
MINI
KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

wpl. dn. 26 - 04 - 12

L.dz. 2059

Tak, zmiany w projekcie uznaje się za zasadne.

2. Czy zgadzają się Państwo z określonymi w projekcie Rady kryteriami, jakimi instytucje-beneficjenci powinny kierować się przy starannych poszukiwaniach podmiotów uprawnionych, w tym z listą źródeł informacji zamieszczoną w załączniku do dyrektywy? Czy dostrzegają Państwo potrzebę ich uzupełnienia zgodnie z propozycjami Parlamentu Europejskiego?

Zapisy w projekcie Rady mówiące o należytej staranności zajmują większą część treści w stosunku do pozostałych punktów projektu. Źródła mogą być trudne do sprawdzenia przez mniej zorganizowane instytucje kulturalne. W związku z tym powinien funkcjonować centralny punkt doradczy, np. przy Bibliotece Narodowej, który zajmowałby się sprawdzeniem źródłowym potencjalnego „dzieła osieroconego”. Koszty prowadzenia punktu dostępowego powinien pokrywać resort kultury. Bazę powinna prowadzić instytucja publiczna nastawiona na rzetelne świadczenie usług, a nie na zysk.

3. Jakie jest Państwa stanowisko odnośnie obowiązków dotyczących prowadzenia baz danych utworów osieroconych oraz ewentualnych ich kosztów? Jaka powinna być rola organów państwowych przy organizowaniu jednego punktu dostępowego? Czy popierają Państwo utworzenie wspólnej unijnej bazy danych utworów osieroconych?

Bazę dzieł osieroconych powinno prowadzić właściwe dla danego kraju Ministerstwo odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa narodowego. W przypadku Polski MKiDN lub instytucja publiczna wskazana przez ministerstwo. Może istnieć jedna baza unijna ale niezależnie od niej powinna funkcjonować baza danego kraju zawierająca wykaz dzieł osieroconych tylko z niego. Członkostwo w UE nie jest na wieczność i zapewnienie sobie własnych baz jest posunięciem rozsądnym i asekuracyjnym.

4. Czy akceptują Państwo mechanizm korzystania z utworów osieroconych oparty o „dozwolony użytek” rozumiany jako wyjątek od prawa do zwielokrotniania i udostępniania utworów i przedmiotów praw pokrewnych? Jaki charakter powinna mieć rekompensata z tego tytułu dla twórców i innych uprawnionych? Czy zapłata wynagrodzenia/rekompensaty za korzystanie z utworów osieroconych powinna następować przed rozpoczęciem korzystania (np. w celu zabezpieczenia instytucji-beneficjenta przed potencjalnymi roszczeniami twórcy), a jeśli tak – na rzecz jakiego podmiotu?

Korzystanie z dzieł osieroconych na zasadzie "dozwolonego użytku" jest wskazane. Wypłacanie rekompensat dla odnalezionych czy uprawnionych twórców zaś jest kontrowersyjne. Statut „dzieła

MINISTERSTWO KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

wpl. dn. 2012-04-25

L.dz. 2660

new Dm | 20134/12

utraconego” może być zasadny tylko wówczas gdy twórca utracił je z przyczyn od siebie niezależnych (kradzież, klęska żywiołowa), a nie przez zaniedbanie. To samo dotyczy osób spokrewnionych. Staranności należy się także domagać w przechowywaniu i pieczy własnego dzieła przez twórcę lub osobę bliską twórcy. Wypłacanie rekompensat z tytułu niedbałości z środków publicznych byłoby rozrzutnością i marnotrawieniem pieniędzy. Jest chyba wiele bardziej istotnych potrzeb, choćby związanych z leczeniem i ratowaniem ludzkiego życia.

5. Jakie inne mechanizmy prawne należałoby wprowadzić w Polsce w celu wspierania inicjatyw z zakresu masowej digitalizacji i udostępniania online zasobów bibliotek i archiwów, w tym dzieł niedostępnych w handlu, także na cele komercyjne? Czy tego rodzaju mechanizmy na szczeblu krajowym powinny być powiązane z projektowanym systemem „starannych poszukiwań” wprowadzanym na potrzeby dyrektywy

Powinien dalej funkcjonować centralny system, program digitalizacji zbiorów związany z systemem starannych poszukiwań.

6. Czy prowadzą lub przewidują Państwo działania mające na celu wdrożenie „Porozumienia dotyczącego podstawowych zasad digitalizacji i publicznego udostępniania dzieł niedostępnych w handlu”, podpisanego w dniu 20 września 2011 r. w Brukseli

Aktualnie nie przewidujemy.

7. Państwa uwagi w innych, nie wskazanych wyżej kwestiach dotyczących projektu dyrektywy o utworach osieroconych będą również mile widziane.

Z dużą dozą ostrożności należy podejść do kwestii związanych z odpłatnością za prawa autorskie. Jest rzeczą bezsporną, że ewentualne koszty będzie musiało ponieść Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z wyrazami szacunku

Prezes Polskiego Związku Bibliotek

Jan Krajewski

Toruń, 16 kwietnia 2012 r.